

Høringsuttalelse – Meld. St. 17 (2017-18) – Partnerland i utviklingspolitikken

Norsk Folkehjelp takker for muligheten til å komme med en høringsuttalelse til stortingsmeldingen om partnerland i utviklingspolitikken.

Partnerlandskonseptet skal legge grunnlaget for konsentrasjon av Norges utviklingspolitiske innsats. Regjeringen lanserte allerede i 2013 ideen om fokusland og senere i utviklingsmeldingen ble partnerlandskonseptet presentert med tre kategorier land. Meldingen som nå er på høring viderefører partnerlandskonseptet, men reduserer partnerlandene til to kategorier. Det har altså vært jobbet med å konsentrere innsatsen gjennom mange år, uten at det har kommet på plass tydelige mål eller strategier for de prioriterte landene.

Norsk Folkehjelp vil peke på noen områder der vi mener det er behov for mer tydelighet:

Målsettingen for arbeidet med partnerlandene

Den overordnede målsettingen for alt utviklingssamarbeid er å oppnå bærekraftsmålene innen 2030, men stortingsmeldingen gir ikke tydelige svar på hvilke mål Norge vektlegger i samarbeidet med partnerlandene. Målet i arbeidet med partnere for langsiktig utvikling kan ikke, slik meldingen sier, være begrenset til at landene blir bistandsuavhengige og oppnår status som mellominntektsland.

Norsk Folkehjelp mener det må være et mål å bidra til reduksjon av ulikhet, mer inkluderende, fredelige og demokratiske samfunn. Dette vil være i tråd med bærekraftsmålene og ta opp i seg prinsippet om at ingen skal utelates, og ikke minst må regjeringens tunge fokus på jobbskaping gjennom økt næringslivssatsing, baseres på et tydelig og ufravikelig fokus på do-no-harm-prinsippet. Norsk Folkehjelp er enig i at det er viktig at landene selv har eierskap og at det må være fleksibilitet i tilpasningen til situasjonen i det enkelte land. Det er like viktig at Norge, som partner, er tydelig på hva vi står for og vil bidra til.

Tydeligere kriterier

Norsk Folkehjelp mener at for å etablere et langsiktig partnersamarbeid må det være politisk vilje til demokratisering og institusjonsbygging for å sikre en bedre fordeling av ressursene. Dette er avgjørende for at bistanden kan gi gode resultater. En strategi for mellominntektsland ville være av stor nytte i dette arbeidet. Dersom en slik vilje ikke finnes, så kan det være god grunn til å prioritere andre former for bistand enn stat til stat bistand, eller begrense støtten til områder der en ser et potensiale for endring og utvikling.

Strategi for partnerlandene

Stortingsmeldingen bærer preg av en oppsummering av virkemidlene og hva Norge gjør i dag, den utmeisler i mindre grad hva strategien overfor partnerlandene er. Det bør være tydelig hva som er spesielt med satsingen i nettopp disse utvalgte landene i forhold til andre land. Det kommer fram at det innebærer at flere virkemidler stilles til disposisjon i landene.

Samarbeidet med partnerland legger til rette for stat-til-stat samarbeid. En hovedstrategi for nettopp denne delen av utviklingssamarbeidet må være å styrke de statlige institusjonene og deres kapasitet til å mobilisere nasjonale ressurser, levere tjenester, utvikle sosiale sikkerhetsnett og drive en aktiv fordelingspolitikk.

Styrking av statlige institusjoner dreier seg ikke bare om institusjonene i seg selv, men om hvordan disse samhandler og utvikler seg i samspill med befolkningen og ulike organisasjoner i samfunnet. Det er viktig å støtte opp under forhandlede løsninger på utfordringer samfunnet står overfor og Norge bør støtte opp under åpenhet, dialog og mekanismer for konsultasjon og forhandling på alle områder i samfunnet. Her har Norge god kompetanse å bidra med, men det framheves ikke i stortingsmeldingen.

Samarbeidet med partnerlandene må ta utgangspunkt i hvordan Norge best kan bidra med utgangspunkt i landets egendefinerte behov. Samtidig må norsk samarbeid ta hensyn til at utvikling alltid er full av interessekonflikter og at utvikling skjer ved at ulike interesser bryner seg mot hverandre. Norge må derfor ha et klart fokus på å bidra til at fattige og marginaliserte får en sterkere posisjon.

Det legges stor vekt på næringsutvikling og norsk næringslivs rolle, men det er ingen drøfting av hvordan dette skal bidra til å oppnå målene om utvikling og fordeling. Norsk Folkehjelp mener at det er avgjørende at Norge som et minimum utarbeider klare krav til næringslivet om å følge FNs veiledende prinsipper (UNGP) og til å vise behørig aktsomhet og respekt for menneskerettighetene. Vel så viktig er det at satsing på jobbskaping må følges av støtte til tiltak for å fremme et anstendig og organisert arbeidsliv, gjennomføring av ILOs konvensjoner og konsultasjon og forhandlinger. Stortingsmeldingen gir inntrykk av at støtte til næringsutvikling og norsk næringsliv automatisk bidrar til utvikling.

Hva konsentreres?

Norsk folkehjelp mener at det er vesentlig at unntak fra konsentrasjonsprinsippet opprettholdes for humanitær bistand, støtte til fred og forsoning, samt støtte til sivilsamfunn.

Målet med partnerlanskonseptet er konsentrasjon, men det er grunn til å spørre hvor mye og hva som egentlig konsentreres. Det bilaterale samarbeidet utgjør en liten del av bistandsbudsjettet og andelen gått ned. Det er følgelig uklart hvilken betydning denne meldingen har for prioriteringene i budsjettet for utviklingsbistand.

Utvikling av strategier for partnerland

Norsk Folkehjelp etterlyser en plan for utvikling av strategier for partnerlandene. Det må lages en strategi for hvert land. Vi deler oppfatningen om at slike strategier må bygge på en god kontekstforståelse, kunnskap om historie og folk og gode politisk – økonomiske maktanalyser. Det er også viktig med en grundig analyse av hvem man samarbeider med og hvilken rolle disse aktørene spiller i landet.

Gode strategier er avhengig av å høre synspunktene til ulike aktører med ulike interesser. Derfor oppfordrer vi til inkluderende prosesser både av involverte norske aktører, men vel så viktig er det at Norge lytter til ulike aktører i partnerlandene.
